

A young child with brown hair, wearing a blue and grey striped long-sleeved shirt and a paper crown made of brown cardboard, is sitting on a bed. The child is looking down at an open book held in their hands. The bed has white pillows and a patterned blanket. The background is softly blurred, showing a room with warm lighting.

ontwikkelingen bibliotheekwerk

raadscommissie Koggenland

16/10/2023

Inhoud

- Intro door Heleen Keur, directeur-bestuurder
- Zorgplicht
- Hoe is ons aanbod voor Koggenland?
- Uitlichten de Bibliotheek *op school*
- Vervolg aanbod
- Te zetten stappen naar zorgplicht
- Afronding door Marian van Kampen

Troonrede

“Het kabinet wil de openbare bibliotheek op zoveel mogelijk plaatsen terugbrengen, als plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar ontmoeten.”

zorgplicht

- van bevorderingstaak naar zorgplicht per 1-1-2025
- extra middelen naar gemeenten
- voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen.

wat is een toekomstgerichte bieb?

- een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap
- een fysieke plek met een relevante digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering

maatschappelijke functies

- ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- organiseren van ontmoeting en debat; en
- laten kennis maken met kunst en cultuur.

Vestigingen

0-6 jaar

media
ukkie
dagen

24 t/m
31 maart
2023

De Nationale
Voorleesdagen
2023

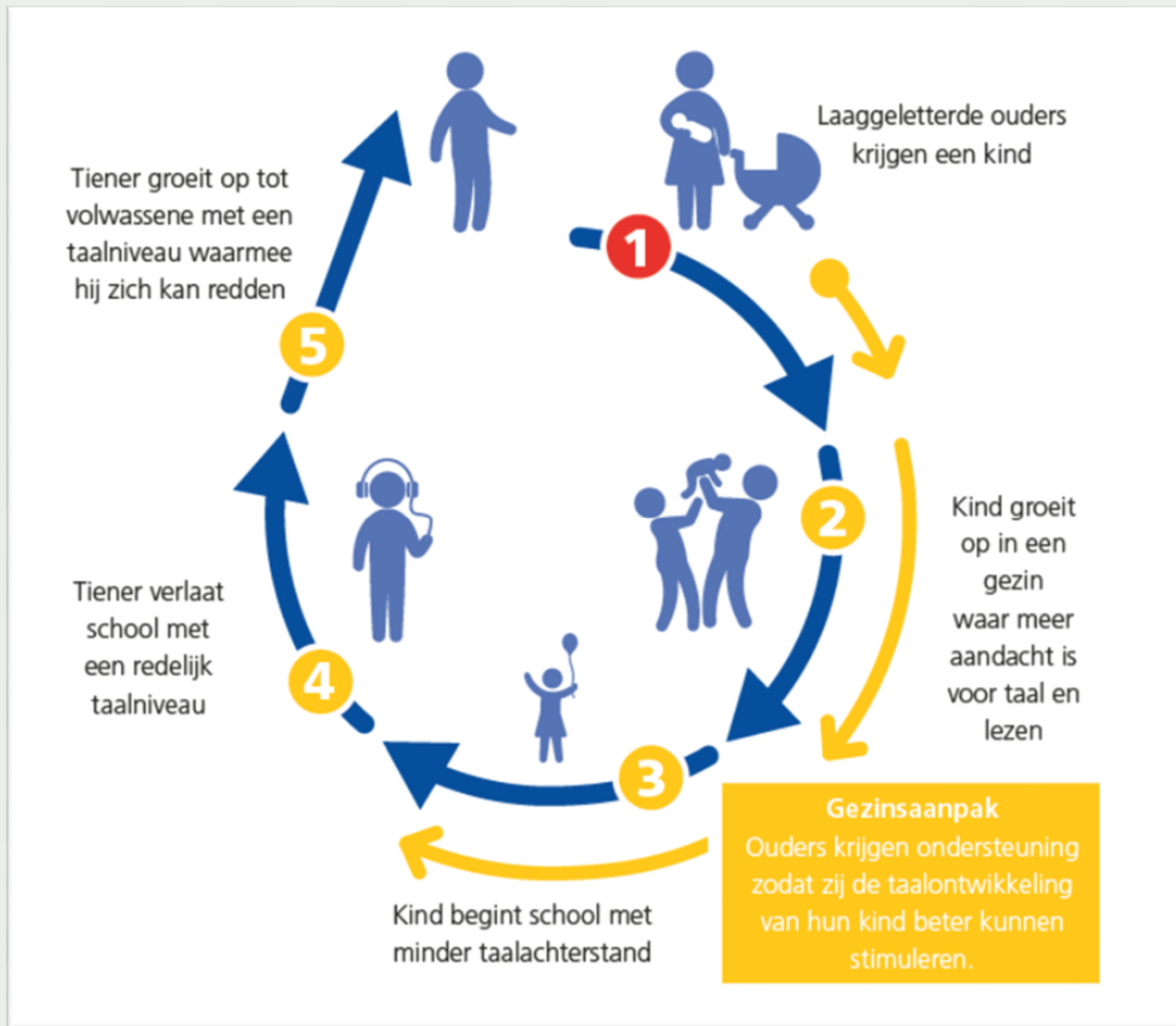
de Bibliotheek

Cyclus laaggeletterdheid

Gezinsaanpak

De Bibliotheek *op school* (dBos)

- 7 scholen uit de gemeente Koggenland hebben gekozen voor dBos
- belangrijke stimulans gemeente door beschikbaar stellen subsidie voor scholen om een meerjarige samenwerkingsrelatie aan te gaan met de bibliotheek

Wie van jullie heeft er kinderen of kleinkinderen?

de Bibliotheek

Grote groep Nederlandse leerlingen -> 24%

Moeite met **basale verbanden** leggen in een tekst

Nog groter probleem -> het leggen van **verdiepende verbanden** en diep begrip

- Maatschappij runnen
- Cito-scores

- reflecteren op teksten
- integreren van informatie uit meerdere teksten
- evalueren van betrouwbaarheid en overtuigingskracht van een tekst -> fake nieuws

Dit geldt voor:

- alle groepen leerlingen van alle schoolniveaus
- leerlingen uit alle sociaaleconomische achtergronden
- zowel jongens als meisjes

Voorbeeld: basaal verband
verdiepend verband

- > lokale bevolking blijft groeien tot 2030
- > bouw nieuwe school -> ruimte voor groei
- > woningplekken

Mummies onder elkaar

Wat is de Bibliotheek op school?

- Intensieve samenwerking tussen Bibliotheken, scholen, gemeenten en andere betrokken partijen
- Op het gebied van :
  - Taalontwikkeling
  - Leesbevordering (leesplezier en leesmotivatie)
  - Digitale geletterdheid (nadruk op mediawijsheid en informatieve vaardigheden)
- Inzet op kennisoverdracht voor zowel de school- als thuissituatie
- Lokale variant opgebouwd uit de landelijke richtlijnen
- Werkt met landelijk vastgestelde bouwstenen

Doel van de Bibliotheek *op school*

- Bevorderen van leesplezier en leesmotivatie op school en thuis
- Aantoonbare kwaliteitsverbetering in taal- en leesonderwijs
- Borging van kwalitatief goed taal- en leesonderwijs
- Digitale geletterdheid op een positieve, kwalitatief sterke en structurele manier geborgd krijgen binnen het onderwijs en thuis

Waarom de Bibliotheek *op school*?

- Nederland scoort wereldwijd laag, zo niet het laagst van alle deelnemende landen in onderzoeken naar leesplezier en tekstbegrip -> enige land ter wereld met het vak begrijpend lezen -> inzet op techniek
- Veel scholen hebben een kwalitatief zwakke schoolbibliotheek
- Kinderen komen met een steeds lagere woordenschat het basisonderwijs binnen
- Er is extra hulp nodig om kwalitatief goed leesonderwijs geborgd te krijgen binnen het onderwijs-, gemeente- en bibliotheekbeleid
- Er is nog te weinig samenwerking tussen Bibliotheek, scholen, gemeenten en andere partijen
- Bibliotheek heeft kennis en specialisatie die scholen niet hebben en vice versa -> samen naar een hoger level
- Bij de Bibliotheek zit veel kennis over jeugdliteratuur en Digitale Geletterdheid
- Scholen ervaren problemen op het gebied van tijd (tijd tekort) om de ouders volwaardige 'partners' (ouderpartnerschap) te maken in taal- en leesbevordering

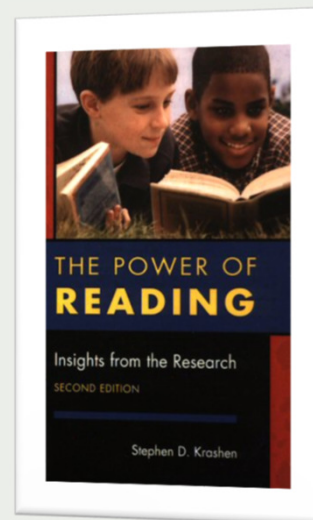

cirkeldiagram tijdsinvulling kind

- 90% van de tijd impliciet leren/ontwikkelen -> voornamelijk binnen gezin -> inzet op taalrijk gezin is dus erg belangrijk!
- 10% van de tijd expliciet leren -> in schoolse situatie
- Kans dat kind uitgroeit tot een lezer -> 5x zo groot bij taalrijk gezin
- Kans dat kind uitgroeit tot een lezer -> 1,5x zo groot bij een actieve en goede leerkracht
- Ouderpartnerschap is dus essentieel!
- 49% van de taal/leesontwikkeling wordt beïnvloed door thuis en gezinsfactoren
- 43% van de taal/leesontwikkeling wordt beïnvloed door de leerkracht

Lezen heeft positieve effecten op

- woordenschat
- begrijpend lezen
- schrijfstijl
- spelling
- kennis van grammatica
- algemene ontwikkeling
- concentratie
- tot rust komen
- emotieregulatie

Stephen Krashen (1993), *The Power of Reading: Insights from the Research*.

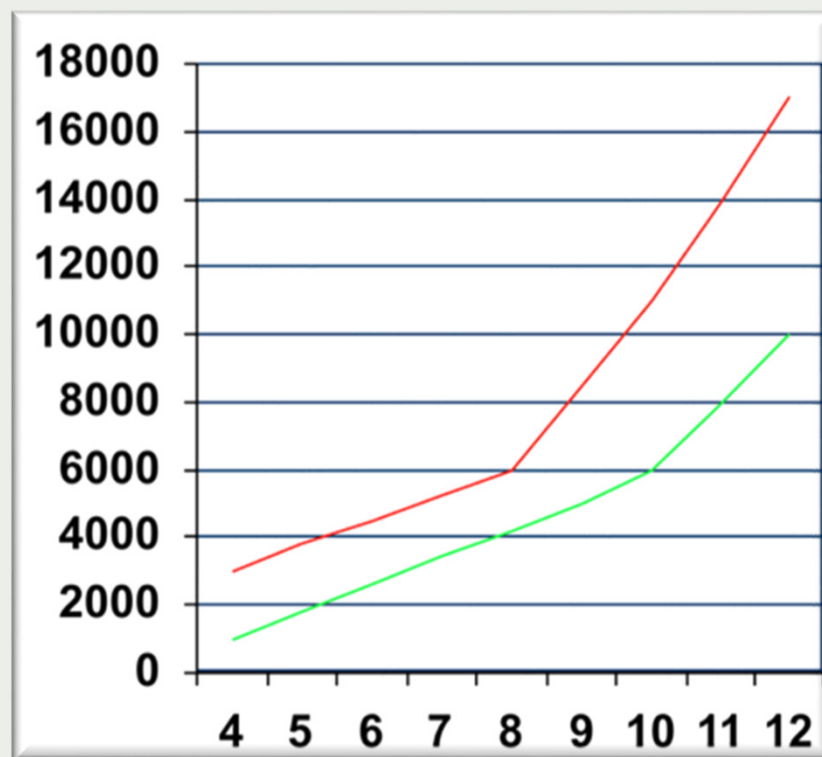
PRIJSVRAAG

- Hoeveel woorden kent een kind van 4 als er thuis wordt voorgelezen? .....woorden.
- En als er niet wordt voorgelezen ?..... woorden

Ontwikkeling woordenschat op de basisschool

— taalrijk gezin
— taalarm gezin

Hoe pakken we dit aan?

Netwerk & Beleid

Op strategisch niveau samenwerken met belanghebbende partners in een leesbevorderingsnetwerk, waarbij doelen worden geborgd in beleid.

Expertise

Organiseren van deskundigheidsbevordering (m.b.v. opleidingen, handleidingen en instructies, congressen, onderzoeksrapporten) voor bibliotheekpersoneel en partners uit het netwerk. De expertise is in ieder geval gericht op het verbeteren van de (voor)leescultuur in de kinderopvang, op school en thuis.

Leesomgeving & Collectie

Aanbieden van een kwalitatief hoogstaande, op de doelgroep toegesneden en actuele collectie (digitaal en fysiek), een aantrekkelijke leesomgeving in de vorm van een boekenhoek of schoolbibliotheek, plekken om rustig (voor) te lezen en professionele intermediairs.

(Voor)lees- en mediaplan

Op tactisch niveau samenwerken volgens een doelgerichte planmatige leesbevorderingsaanpak.

Activiteiten

Dagelijks aandacht voor (voor)lezen en organiseren van activiteiten (ook voor ouders) rondom leesbevordering en leescultuur, waaronder aansluiten bij jaarlijks terugkerende landelijke leesbevorderingscampagnes.

Monitor

Organiseren van kwalitatief en kwantitatief (monitor)onderzoek om inzicht te geven in de opbrengsten van de tactische samenwerking, en om de resultaten te koppelen aan het (voor)lees- en mediaplan.

Digitale diensten

Creëren en actief inzetten van digitale ondersteunende diensten voor de intermediair (inclusief ouders), zoals een website voor professionals of een ouderwebsite, en voor de kinderen, zoals jeugdbibliotheek.nl. Digitale diensten ondersteunen andere bouwstenen.

de Bibliotheek

Waarin onderscheiden we ons t.o.v. andere partijen?

- contractuele meerjarige samenwerking tussen onderwijs en de Bibliotheek -> van incidenteel naar structureel?
- goed opgeleide experts op het gebied van leesontwikkeling, onderwijs, laaggeletterdheid, digitale geletterdheid, culturele sector
- structurele aanwezigheid binnen scholen
- inzet op beleid en borging binnen een beleid
- geen losse, onafhankelijke projectjes
- doorgaande leerlijn BoekStart, Primair Onderwijs, Voortgezet onderwijs -> geen enkele andere partij doet dit
- intensieve inzet op zowel ouders en leerkrachten als directie/beleid en leerlingen
- Jaarlijkse monitor maakt het traject meetbaar op de volgende gebieden -> directieniveau, leerkrachtniveau, leescoördinatorniveau, ouderniveau en leerlingniveau (op Cito na de grootste meting van Nederland) -> ook op landelijk niveau inzicht
- Landelijke aansluiting bij belangrijke partners binnen het leesbevorderingsnetwerk

dBos en de 5 wettelijke punten van de Bibliotheek

a) ter beschikking stellen van kennis en informatie;

ouderavonden/-ochtenden, advies/ondersteuning, deskundigheidsbevordering van leescoördinator en van het team, collectie

b) bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;

deelname aan de Monitor en op basis hiervan inzicht in meetbare ontwikkeling/bepalen van doelen, borgen van doelen in beleid/leesplan, samenwerking aan deze gezamenlijke doelen, teamtrainingen, ouderavonden/-ochtenden

c) bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;

actuele, kwalitatief sterke en gevarieerde collectie, inspirerende leesomgeving, activiteiten/werkvormen in de klas, dagelijks aandacht voor lezen in de klas, campagnes, (voor)leesconsulent

d) organiseren van ontmoeting en debat;

ouderavonden/-ochtenden, teamtrainingen, activiteiten/werkvormen in de klas, mogelijk projecten zoals het uitnodigen van een schrijver/illustrator in de klas, 2-jaarlijkse terugkom-momenten voor leescoördinatoren van verschillende scholen en koepels, bijeenkomsten voor verschillende koepels -> hoe pakken ze het aan, waar lopen ze tegenop, wat kunnen we van elkaar leren?

e) laten kennis maken met kunst en cultuur.

collectie, campagnes, activiteiten/werkvormen in de klas, mogelijk projecten zoals schrijver/illustrator in de klas, samenwerking met onze collega's met een muziek/theaterachtergrond

de Bibliotheek

Educatieaanbod

DigiLAB 8-12

Klik en Tik

IDO & Formulierenbrigade

Heeft u vragen
over de **overheid**?

We helpen u verder in **de Bibliotheek**

Tijdspad naar zorgplicht

- behandeling wetswijziging Q4 2023 in Tweede Kamer
- behandeling in de Eerste Kamer staat gepland voor Q1 2025
- in aanloop naar 1-1-2025 de SPUK voor 2023 en 2024

SPUK herstel lokale bibliotheekvoorziening

- de SPUK is een tussenstap, denk aan het terugbrengen van volwassencollectie en programmering in jeugdbibliotheken, uitbreiding openstelling etc.
- 2023 19 miljoen beschikbaar overvraagd, 52 gemeenten toegekend
- 2024 38,4 miljoen beschikbaar - aanvragen voor 2023 opnieuw indienen voor 2024

Partnerschap

- Gemeenten en bibliotheken vormen samen een beeld van hoe de bibliotheek er in de toekomst uit moet zien. Aanpassing aanbodboek.
- Wat is voor u als raads-/commissieleden nodig om invulling te geven aan uw rol?

Dank voor jullie aandacht!

